

Ehdotus laiksi luonnonmukaisen tuotannon valvonnan järjestämisestä

Timo Rämänen

Maa- ja metsätalousministeriö

1.6.2021

Valvontaviranomaiset

- Valvontaviranomaisia koskevaan sääntelyyn ei ole tulossa merkittäviä muutoksia
- Tiettyjen tuotteiden markkina- ja elintarvikkeiden valvonta elintarvikkeet, rehut, siemenet, taimiaineisto, alkoholi -> ao. lain mukaisesti
- Viranomaiset: MMM (valvonnan yleinen ohjaus ja seuranta, rajatarkastusasemien ja muiden valvontapisteiden nimeäminen), Ruokavirasto, ELY:t, Valvira ja Tulli

Ruokavirasto

- Valtakunnallisesti suunnittelee, ohjaa ja kehittää, myös raportoi (osana monivuotista valvontasuunnitelmaa)
- rekisterinpito, valvoo elintarvikkeiden ja rehujen valmistajia, valmistuttajia, maahantuoja, tukkukauppaa, siemenpakkaamoja
- luomuasetuksen toimivaltainen viranomaisen ellei toisin todettu
- uutta: valvoo toimijaryhmiä, vähittäiskauppaa (sertifikaatin saaneita vähittäiskauppoja, jotka myyvät kuluttajille pakkaamattomia tuotteita), luonnonalueita (jotka ilmoittanut muu kuin omistaja tai haltija)

ELY:t

- Valvoo viljelijöitä ja jalostamattomien tuotteiden käsittelyä
- Maataloustuotteiden markkina- ja valvonta
- Toimivaltainen viranomais tietyissä tapauksissa
- Uutta: läheisesti maatalouteen liittyvien tuotteiden valvonta (karstaamaton villa, mehiläisvaha ym.)

Valvira

- Valvoo alkoholijuomien valmistajia, maahantuoja, tukkukauppoja sekä niiden markkinointia, sekä pitää niistä rekisteriä

Maahantuonti

- Tulli valvoo maahantuontia
- Uutta: ehdottaa rajatarkastusasemat ja muut valvontapisteet

Valtuutettu tarkastaja

- Vastaa nykyistä lakia
- Ruokavirasto valtuuttaa kirjallisesti
- Ruokavirasto ja ELY:t voivat antaa toimeksiannon
- Toimeksiannon antanut viranomainen tekee päätökset

Valvonta

- ilmoittautuminen, rekisteröinti ja sertifikaatti (joka vaaditaan markkinointiin) noudattavat samaa kaavaa kuin nykyisessä laissa
- Uutta: toimijaryhmä, sertifikaattivelvoitteesta vapautettu, viranomaisilla oikeus tilata näytteitä tunnistautumatta
- Rekisterissä uusi jaottelu (toimija, toimijaryhmä, sertifikaattivelvoitteesta vapautettu)
- lisäysaineiston ja eläinten saatavuudesta rekisteri
- lisäksi: Komissio valmistelee sertifikaateista EU:n laajuista tietokantaa, joka otettaisiin käyttöön v. 2023

Hallinnolliset pakkokeinot

Määräys ja kieltö

- määräys ja kieltö (annettu valvonta-asetuksen 138 artikla 2 kohdassa), kuten:
- määräyksen antaminen tavaroiden käsittelystä, etikettien muuttamisesta tai kuluttajille annettavista korjaavista tiedoista;
- määräyksen antaminen tavaroiden palauttamisesta, markkinoilta pois vetämisestä, siirtämisestä tai tuhoamisesta, samalla kun sallitaan käyttö muihin tarkoituksiin

Valvontajärjestelmään liitetyn toiminnan lopettaminen tai keskeyttäminen

- Valvontaviranomainen voi määrätä, jos toiminta on luomulainsäädännön vastaista eikä ole noudatettu valvontaviranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä
- Keskeyttäminen voimassa kunnes epäkohta on korjattu

Seuraamusmaksu

- Valvontaviranomainen voi määrätä toimijalle, toimijaryhmälle tai sertifikaattivelvoitteesta vapautetulle
- Suuruus 300 – 5 000 euroa
- Maksun suuruutta arvioitaessa otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus
- Ei saa määrätä, jos sama teko esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai vireillä tuomioistuimessa
- Ei saa määrätä, jos teosta kulunut 1 vuosi

Seuraamusmaksu 2

- toimija tai toimijaryhmä harjoittaa valvontajärjestelmään liittymistä edellyttävää toimintaa ilmoittautumatta valvontajärjestelmään taikka harjoittaa toimintaa, jota ei ole merkitty toimijalle tai toimijaryhmälle annettuun sertifikaattiin;
- sertifikaattivelvoitteesta vapautettu laiminlyö ilmoituksen tekemisen;
- toimija, toimijaryhmä tai sertifikaattivelvoitteesta vapautettu laiminlyö velvollisuuden ilmoittaa toiminnassa tapahtuneista olennaisista muutoksista;

Seuraamusmaksu 3

- sertifikaattivelvoitteesta vapautettu ei toistuvista kehoituksista huolimatta tee ilmoitusta valvontajärjestelmään liittymisestä;
- toimija tai toimijaryhmä käyttää luomuasetuksen IV luvun merkintäsääntöjen vastaisia ilmaisuja;
- toimija tai toimijaryhmä ei noudata valvontaviranomaisen valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista määräystä tavaroiden käsittelystä, etikettien muuttamisesta tai kuluttajille annettavista korjaavista tiedoista.

Internetsivuston sulkeminen

- Ruokavirasto voi määrätä internetsivuston tai sen osan suljettavaksi, jos on ilmeistä, että sen välityksellä myytäväksi tarjottava luonnonmukainen tuote tai siitä annetut tiedot taikka toimijasta annetut tiedot ovat sellaiset, että ne johtavat luonnonmukaisen tuotteen ostajaa olennaisesti harhaan taikka ovat muulla tavalla olennaisesti luonnonmukaisia tuotteita koskevan säännöksen vastaisia.
- voidaan antaa väliaikaisena

Harmaan talouden torjunta

- Valvontaviranomaisilla oikeus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja
 - Tiedot välttämättömiä valvontajärjestelmään liittämistä/rekisteröintiä varten taikka toiminnan keskeyttämistä tai lopettamista varten
- Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen
 - Ruokavarannon tietohallintosta annetun lain mukaisesti; esitutkintaviranomaiselle, syyttäjälle, rahanpesun selvityskeskus, verohallinto, työsuojeluviranomaiselle

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

- Jos valvonta-asetuksen 140 artiklassa tarkoitetun säännösten rikkomista koskevan ilmoituksen valvontaviranomaiselle on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa.

Siirtymäsäännökset

- Jatkuvuus turvataan:
- nykyiset toimijat siirretään uuteen rekisteriin
- nykyisen lainsäädännön mukaiset luvat voimassa annetun määräajan tai enintään vuoden 2022 loppuun

